

BESLUT

2019-03-04

Dnr: 18/02874

SAKEN

Morgonpasset i P3, 2018-08-29, inslag om partiledaren för Sverigedemokraterna; fråga om opartiskhet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kravet på opartiskhet.

INSLAGET

I inslaget gästades studion av en programledare från satirprogrammet *Tankesmedjan* som bland annat gjorde följande uttalanden om partiledaren för Sverigedemokraterna.

En grej jag avskyr med [namn] är att han är en landsförrädare. Han älskar inte vårt land så mycket som man skulle kunna tro. Under fotbolls-VM i somras så höll han till exempel inte på Sverige utan på Saudiarabien. Känner ni till detta? [---]

(Programledare 2) – De kunde nämligen ge hela 5002 gånger pengarna tillbaka. Om man bettade på dem. Och den frestelsen kunde [namn] så klart inte stå emot, eftersom han är spelmissbrukare. Han kan inte hålla i pengar över huvud taget, när det handlar om spel. Faktum är att under [namn] första år som riksdagsledamot i Stockholm, så köpte han tre trisslotter i stället för lunch varje dag. Som ett beroende, då. En effekt av det var att han gick ner väldigt mycket i vikt. Nu verkar dock extrakilona vara tillbaka. Men, han är ju lite av Sveriges [namn], alltså en viktpendlare av rang. Självklart inget fel med att vara en viktpendlare [...] Jag har det också i mig. Jag har det också i mig. Och det här gör ju [namn] till en förebild för alla mulliga killar med lite kraftig benstomme då, som jag. Och det finns skitmånga tjejer som är kroppsaktivister i dag, ju. Men inte så många killar än. Men förhoppningsvis är det bara en tidsfråga innan [namn] visar sig naken på Instagram och kallar det för aktivism. [---]

(Programledare 2) – Men vissa människor har ju förmågan att få exakt allt att handla om en viss grej. I [namns] fall så är det henne själv. I [namn] fall så är det ju invandringen. Hur blev det så, egentligen? Vad är det som får honom att snöa in på ett visst ämne? På ett nästan autistiskt sätt. Blev han dissad av en skitsnygg muslimsk tjej på något skoldisco i Sölvesborg? Nej. Han har berättat att han var rädd för ett coolt

invandrargång i sin skola. Research har dock visat att det här coola invandrargänget bestod av typ en kille från Polen. Men, [namn] inledde sitt politiska engagemang i Moderat skolungdom, som var en sektion inom MUF. Men [namn], han hatade EU. Så när det skulle folkomröstas om ett eventuellt EU-medlemskap 1994, så var [namn] helt enkelt tvungen att hitta ett nytt parti. Och då blev det Sverigedemokraterna. Det fanns ju visserligen andra EU-kritiska alternativ än SD, men det var väl något annat än EU-motståndet som lockade honom dit. Efter gymnasiet studerade [namn] statsvetenskap i Lund. Och det var där han bildade det han kallar "de fyras gäng". [---]

Ett riktigt jävla rövgång, med andra ord. Och när man tittar på bilder från den här tiden, så känns det inte direkt som att de knullade ihjäl sig. I alla fall inte med samtycke. [Namn] har ju varit partiledare i en evighet. Och han blev megautbränd. Han vill sluta egentligen. Han vill bara chilla. Men dessvärre måste han sitta kvar på sin post tills i alla fall en till läskunnig människa ansluter sig till partiet. Annars blir det ju ohållbart i längden. Han har ju kämpat hårt för att normalisera sig själv. Han har köpt dyra kläder och tagit någon retorikkurs. Han fixade till och med till den där gluggen han hade mellan tänderna. Vet ni hur mycket det kostar? Mycket. Och han får ju alltid så mycket beröm för att han är så duktig på att prata och sådant. Men trots detta, så fuckar [namn] partikamrater upp det för honom. Hela tiden. Gång på gång blir han utskämd av sina dumma kollegor. Det är någon kommunfullmäktigeledamot i Valdemarsvik som säger, att kriget i Syrien, det är fejk. Någon, att judar och samer inte är svenskar. Och någon på Gotland antyder på Facebook att bögar är vidriga.

I en senare del av programmet medverkade partiledaren och kommenterade inslaget. Han sa då bland annat att den var ungefär som han hade förväntat sig och att han ställde upp för att han måste men att han helst hade sluppit.

ANMÄLNINGARNA

Anmälarna anser sammanfattningsvis att inslaget var kränkande för partiledaren och gick över gränsen för vad som kan accepteras inom ramen för opartiskhetskravet.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio (SR) anför följande.

Morgonpasset i P3 är ett lättsamt aktualitetsprogram som tar upp dagsaktuella frågor ur ett humoristiskt perspektiv. Programmet utgår från det som berör, upprör och intresserar publiken. Programledarnas personligheter präglar i hög grad både ton och frågeställningar i programmet. Intervjuer och gäster varvas med musik. *Morgonpasset i P3* gjorde inför valet 2018 intervjuer med samtliga partiledare vars partier hade plats i riksdagen.

Morgonpasset valde alltså att inleda alla partiledarintervjuerna med ett satirinslag, en så kallad roast. Den gjordes av en programledare från satirprogrammet *Tankesmedjan i P3*. Syftet var att genom den satiriska formen fånga partiledarna på ett sätt som gav intervjuerna nya ingångar. Det var ett av P3:s sätt att väcka intresse för partiledarnas bakgrund och person på ett icke-konventionellt sätt. I

det satiriska greppet roast ingår alltid angrepp på personen som står i fokus och den är till sin natur tänkt att vara vass, ibland på gränsen till elak.

Roasten är genomgående närgående och inriktad på partiledarnas personligheter kopplade till uppmärksammade händelser, deras politiska agendor och ideologiska drivkrafter. Inslaget var en satirisk biografi där inte allt kan eller ska tas bokstavligen eftersom det är handlar om ett välkänt satiriskt grepp. Komikern har utrymme att på ett tillspetsat sätt tolka och överdriva. Det kan därför inte ställas strikta krav på opartiskhet vad gäller en roast som i till exempel ett nyhetsinslag.

I roasten förvrids och förstärks partiledarnas utseenden och egenskaper eftersom satiren, när den blir stereotyp, också övergår i något annat än angrepp på en enskild person. Då humorformatet roast till stor del innebär att man gör narr av personen bygger det naturligtvis på att den som roastas är medveten om premisserna. P3 informerade varje partiledare innan om upplägget och de gavs alla utrymme att direkt efter den kommentera, nyansera och tillbakavisa det som framkommit i inslaget.

Granskningsnämnden har vid ett flertal tillfällen ansett att det gäller vida ramar för vad som får sägas i ett satirinslag där inslagets karaktär tydligt framgår. I det nu aktuella programmet var roasten tydligt avgränsad från själva utfrågningen. Det gjordes ett uppehåll mellan roasten och intervjudelen med programledarna som sedan följde. Det framgick att det var fråga om ett satiriskt inslag och det framfördes av en av profilerna från *Tankesmedjan*.

I sammanhanget är det också relevant att de som var föremål för satiren, partiledarna, innehar en stark maktställning. De är folkvalda som företrädare sina respektive partier och de sitter alla i riksdagen. De måste således tåla att bli utsatta för vass satir. Satir har traditionellt använts just för att skämta med makthavarna i samhället.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

Av nämndens praxis framgår att programformen har betydelse vid tillämpningen av kravet på opartiskhet. När det gäller program och inslag av klart parodisk,

ironisk eller satirisk karaktär kan detta krav ställas lägre. Det förhållandet att kraven i sådana fall kan ställas lägre innebär dock inte att programföretagen helt kan bortse från dem.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden får pröva en fråga om intrång i privatlivet endast om den person som berörs skriftligen medger det. Något sådant medgivande finns inte i detta fall.

Uttalandena om partiledaren var enligt nämndens mening långtgående. Mot bakgrund av att det tydligt framgick att det var fråga om ett satiriskt inslag, för vilket det gäller vida ramar för vad som får sägas, anser nämnden dock att programledarens uttalanden inte passerade gränsen för vad som får accepteras med hänsyn till opartiskhetskravet.

Detta beslut har fattats av Malin Bonthron, Clas Barkman, Staffan Dopping, Malin Bergström och Bo-Erik Gyberg efter föredragning av Rasmus Gedda.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

Rasmus Gedda

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.